

Sivistystyönantajien lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

kirjaamo@minedu.fi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN//20109321

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Sivistystyönantajat ry (myöhemmin Sivista) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta.

Esityksen mukaan luvanvaraisuuden tavoitteena on varmistaa varhaiskasvatuksen laatua ja palvelun lain mukaista toteutusta sekä vahvistaa yksityisen varhaiskasvatuksen ennakkollista valvontaa. Esityksen tavoitteena on myös selkeyttää työnjakoa kunnan ja lupaviranomaisten välillä sekä säännellä voimassa olevaa lainsäädäntöä selkeämmin luvan saamisen ja mahdollisen menettämisen edellytyksistä.

Hallituksen yhtenä perusteluna on lisäksi, että luvanvaraisuudella yhtenäistettäisiin sääntelyä perusopetusta koskevan lainsäädännön kanssa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023. Esityksessä säädettäisiin jo rekisteröityjen palveluntuottajien siirtymäajasta 31.12.2025 saakka.

Sivista pitää ehdotettua muutosta tarpeettomana. Nykyinen ilmoitusmenettely on osoittanut toimivaksi ja joustavaksi niin palveluntuottajien kuin kuntien kannalta. Emme jaa käsitystä siitä, että yhteistyö lupaviranomaisten kanssa ei olisi toimivaa. Nähdäksemme esityksen tavoitteet eivät toteudu luvanvaraisuudesta säättämällä.

Esityksessä luodaan vahva mielikuva siitä, että nykyinen ilmoitusmenettely olisi aiheuttanut merkittäviä poikkeamia varhaiskasvatuksen laatuun. Sivista huomauttaa, että julkista ja yksityistä varhaiskasvatusta koskevat jo nyt samat laadulliset kriteerit. Kunnan on palveluita hankkiessaan varmistuttava siitä, että ostettavien palveluiden laatu vastaa kunnan itsensä tuottamien palveluiden laatua. **Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö koskee kaikkia tuottajia yhdenvertaisesti ja alan ammattilaiset saavat saman koulutuksen riippumatta työnantajasta.**

Nykyinen ilmoitusjärjestelmä muistuttaa menettelyiltään lupajärjestelmää ja ilmoituksen yhteydessä on toimitettava viranomaiselle samat tiedot kuin luvan yhteydessä. Esityksessä mainittuja tilanteita, joissa viranomainen olisi joutunut puuttumaan käynnistettyyn päiväkotitoimintaan ei ole käytännössä lainkaan. Yksittäistapauksen perusteella ei ole perusteltua säätää laajaa muutosta, jonka hyödyt jäävät epäselväksi. **Esityksen tavoitteisiin päästään Sivistan näkemyksen mukaan paremmin kehittämällä osapuolten välistä vuoropuhelua kankean ja byrokraattisen lupaprosessin luomisen sijaan.**

Kommentit esityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin

Uusi järjestelmä lisää varhaiskasvatuksen kustannuksia. Kustannusvaikutuksia aiheutuu mm. lupaviranomaisille uudesta tehtävästä sekä kunnille taas lupaviranomaisten pyynnöstä suoritettavista tarkastuksista sekä lupamenettelyyn liittyvästä ohjauksesta ja neuvonnasta. **Taloudellisia vaikutuksia on täsmennettävä tältä osin, mikäli esitys viedään eteenpäin.**

Kommentit esityksen viranomaisvaikutusten arviointiin. Aluehallintovirastoja pyydetään lausumaan ehdotuksena siitä, että mihin aluehallintovirastoon lupaviranomaisen tehtävät voitaisiin keskittää

Sivista katsoo, että nykyinen ilmoitusjärjestelmä on kaikkien osapuolten kannalta toimiva ja sen kautta on voitu varmistaa varhaiskasvatuksen laatu sekä ennen kaikkea saatavuus. Yhteistyö kuntien, aluehallintoviranomaisten sekä palveluntuottajien kesken on toimivaa.

Sivista korostaa myös sitä, että kaikkia palveluntuottajia, niin yksityisiä kuin julkisia on kohdeltava yhdenvertaisesti. **Sivista esittääkin, että esityksessä tarkastellaan sekä yksityistä että julkista varhaiskasvatusta kokonaisuutena ja varmistetaan, että toiminnan valvonta samoin kuin toimintaa koskevat määräykset ovat kaikilta osin yhdenmukaisia.**

Kommentit esityksen lapsivaikutuksiin

Esityksen perusteluiden mukaan varhaiskasvatuksen siirtyminen ilmoituksenvaraisuudesta luvanvaraiseksi elinkeinoksi toteuttaa lapsen etua, koska lapsilla ei ikänsä ja kehityksensä vuoksi ole mahdollisuutta valvoa omaa etuaan. Esityksen mukaan pidetään perusteltuna, että lapsiin kohdistuvan elinkeinon sääntely nojaa vahvasti ennakkolliseen valvontaan. Sivista on samaa mieltä ennakkollisen valvonnan merkityksestä, mutta emme näe, että ehdotettu muutos toisi muutosta ennakkovalvonnan osalta. Myös nykyinen

ilmoitusmenettely toimii juuri näin. **Ennakovalvontaa tehdään hyvässä yhteistyössä palveluntuottajien ja kuntien kesken jo nyt.**

Valvonnan tulee kohdistua palveluun eikä palveluntuottajatahoon olipa kyse sitten ennakkolisesta valvonnasta tai jälkikäteisestä valvonnasta. Nyt käsiteltävänä oleva esitys ei paranna tilannetta tältä osin.

Kommentit esityksen siirtymäaikaan

Sivista korostaa, että mikäli hallituksen esitys etenee, on siirtymäajan oltava riittävä. Esitysluonnoksen mukaan luvanvaraisuus tulisi voimaan 1.1.2023 ja nykyisiä palveluntuottajia koskeva siirtymäaika päättyisi 31.12.2025.

Ehdotamme harkittavaksi siirtymäajan pidentämistä niin, että se päättyisi 2030, jolloin varhaiskasvatuksen henkilöstön pätevyyteen liittyvät muutokset astuvat voimaan.

Lisäksi korostamme sitä, että siirtymäajan osalta palveluntuottajia on informoitava aktiivisesti ministeriön ja lupaviranomaisen toimesta lupaprosessiin liittyvistä toimenpiteistä.

Helsingissä 29.6.2021

Sivistystyönantajat ry

Laura Rissanen
johtaja

Jussi-Pekka Rode
elinkeinopoliittinen asiantuntija